

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **D. P.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 listopada 2024 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt II AKa 55/18,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 19 stycznia 2018 r., sygn. akt II KK 44/17,

na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k. *a contrario* i art. 542 § 3 k.p.k. *a*

contrario w zw. z art. 544 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 639 zd. drugie k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

2. stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu;

3. obciążyć skazanego D. P. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.

Anna Dziergawka

Paweł Kołodziejski

Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 19 stycznia 2018 r., sygn. akt II K 44/17 uznał D. P. za winnego tego, że:

1. w dniu 29 marca 2017 r. w K. , województwa [...], działając w zamiarze ewentualnym pozbawienia życia T.S., po uprzednim grożeniu pokrzywdzonemu bliżej nieustalonym nożem i wyłamaniu drzwi wejściowych wtargnął do mieszkania, po czym w trakcie szamotaniny tym samym nożem ugodził go jednokrotnie w szyję, uszkadzając w ten sposób tętnicę szyjną lewą, co spowodowało krwotok zewnętrzny, skutkujący jego zgonem na miejscu, tj. przestępstwa z art. 148 § 1 k.k., za które wymierzył mu karę 12 lat pozbawienia wolności (pkt I);
2. w dniu 29 marca 2017 r. w K. , województwa [...] po uprzednim wyłamaniu drzwi wejściowych i wtargnięciu do mieszkania, uderzył pięścią w twarz J. S. , czym spowodował u niej obrażenia ciała w postaci krwiaka okularowego oczodołu lewego, złamania jarzmowo-czołowej strony lewej twarzy, stłuczenia okolicy skroniowej lewej głowy oraz otarć naskórka okolicy podoczodołowej prawej i zasinień nasady nosa, co skutkowało naruszeniem czynności narządów jej ciała na czas powyżej 7 dni, tj. przestępstwa z art. 157 § 1 k.k., za które wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności (pkt II);
3. od bliżej nieustalonego dnia do dnia 30 marca 2017 r. w miejscowości L. , województwa [...], posiadał wbrew przepisom ustawy oraz bez wymaganego zezwolenia broń palną typu dryling marki [...] o nr [...] oraz amunicję do broni palnej w postaci amunicji kulowej kaliber 7x65R w ilości 10 sztuk, amunicji kulowej cal. 12 w łącznej ilości 9 sztuk oraz amunicji śrutowej cal. 12 w ilości 17 sztuk, tj. przestępstwa z art. 263 § 2 k.k., za które wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności (pkt III).

Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymienione wyżej jednostkowe kary pozbawienia wolności połączył orzekając karę łączną 12 lat pozbawienia wolności (pkt IV). Wyrok zawierał także rozstrzygnięcia w przedmiocie nawiązki (pkt V), przepadku dowodów rzeczowych (pkt VI), zaliczenia na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie (pkt VII) oraz kosztów procesu (pkt VIII).

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, po rozpoznaniu apelacji wywiedzionych przez oskarżyciela publicznego oraz obrońcę D. P. , wyrokiem z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt II AKa 55/18 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok oraz orzekł o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze.

W dniu 11 czerwca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego, w którym powołując się na art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 547 § 2 k.p.k. wniósł o wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 19 stycznia 2018 r., sygn. akt II K 44/17, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt II AKa 55/18, wskazując, że orzeczenie to „zaskarżył” w części, tj. co do pkt I sentencji wyroku w zakresie w jakim D. P. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa stypizowanego w art. 148 § 1 k.k. Jednocześnie wniósł o uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Łomży do ponownego rozpoznania. Ponadto, powołując się na art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k., obrońca skazanego wystąpił o:

- zwrócenie się do Zakładu Karnego w C. o udzielenie informacji dotyczących leczenia psychiatrycznego D. P. , jak również przekazanie informacji dotyczących jego aktualnego stanu zdrowia, w szczególności przyjmowanych leków, w tym psychotropowych;
- zaliczenie w poczet materiału dowodowego decyzji Powiatowego Lekarza Weterynarii w O. z dnia 6 sierpnia 2012 r. (znak sprawy [...]) oraz zdjęcia zawierającego hodowlę świniodzików w zakresie uprawdopodobnienia okoliczności związanych z posiadaniem nożem.

W treści uzasadnienia wniosku, odmiennie do podstawy określonej w jego *petitum*, obrońca obszernie omówił podstawę wznowienia postępowania z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k., w jej ujęciu teoretycznym. Następnie wskazał, iż w zakresie przypisanego D. P. przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. podstawą uznania jego sprawstwa było „kilka ustaleń faktycznych” sprowadzających się do konfliktu dotyczącego kradzieży pieniędzy stanowiących własność skazanego. Kolejno, obrońca zakwestionował wydaną w sprawie opinię sądowo-psychiatryczną twierdząc, że nie spełnia ona standardu dla tego rodzaju opinii, albowiem pomimo wskazywania przez skazanego, że cierpi i leczy się na depresję, nie poczyniono

ustaleń w zakresie zaburzeń adaptacyjnych w dniu zdarzenia. Argumentem mającym przeczyć kompletności opinii ma być treść oświadczenia syna skazanego dotycząca stanu psychicznego i celu działania D. P. w dniu zdarzenia. obrońca podkreślił, że syn skazanego w toku postępowania skorzystał z prawa do odmowy składania zeznań, niemniej obecnie chce ujawnić informacje, które powinny zostać wzięte pod uwagę przy opiniowaniu skazanego. Kolejną okolicznością, która zdaniem obrońcy skazanego stanowi podstawę do wznowienia ma być fakt, że w uzasadnieniu sądu pierwszej instancji brak jest rozważań na temat innego niż w wyroku zakwalifikowania zachowania skazanego, tj. pobicia ze skutkiem śmiertelnym. Według obrońcy skazany uczestniczył w bójce, w której pojawił się nóż i z uwagi na dynamikę tego zdarzenia doszło do skutku w postaci śmierci, jednak sam skutek nie świadczy o tym, że D. P. działał w zamiarze pozbawienia życia T. S. . Na zakończenie odniósł się jednym zdaniem do kwestii określonej na wstępie, tj. posiadania przez skazanego noża tłumacząc, że fakt jego posiadania wynikał z prowadzenia w tamtym okresie hodowli dzikich zwierząt, a nie był skutkiem celowego działania zmierzającego do pozbawienia życia.

W pisemnej odpowiedzi na ww. wniosek, prokurator wniosł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie jest zasadny, co musiało skutkować jego oddaleniem. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie dopatrywał się żadnego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., stąd też w tym zakresie stwierdził brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Na wstępie należy zwrócić uwagę na sprzeczność podstawy wznowieniowej wskazanej w *petitum* wniosku (art. 542 § 3 k.p.k.) z przesłanką przywołaną w jego uzasadnieniu (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k.), która to okoliczność niewątpliwie utrudnia odczytanie intencji obrońcy skazanego. Nie budzi wątpliwości, że wznowienie postępowania w oparciu o przepis art. 542 § 3 k.p.k. możliwe jest jedynie z urzędu w związku z ujawnieniem się jednego z uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Nie pozbawia to jednak strony możliwości zasygnalizowania na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Rzecz jednak w tym, że obrońca skazanego nie wskazuje takiego uchybienia, którym dotknięte

miałoby być prawomocnie zakończone postępowanie, nie mówiąc już o wyjaśnieniu swego stanowiska. Powyższe mankamenty wniosku nie pozbawiły Sądu Najwyższego możliwości badania akt sprawy pod kątem uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. Niemniej jednak analiza ta nie dostarczyła podstaw do wznowienia przedmiotowego postępowania w oparciu o art. 542 § 3 k.p.k.

Treść wniosku wraz z jego uzasadnieniem pozwoliła zdekodować, że rzeczywistą podstawą wystąpienia jest art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k. Zgodnie z przywołanym przepisem postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli po jego wydaniu ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.) lub skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary (art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k.). Wskazana podstawa wznowienia aktualizuje się wtedy, gdy powołane nowe fakty lub dowody w wysokim stopniu uprawdopodobniają wadliwość wydanego orzeczenia i z takim samym natężeniem wskazują, że po wznowieniu dojdzie do wydania zasadniczo odmiennego niż uprzednio wyroku (por. postanowienie SN z 6 lipca 2022 r., I KO 23/22). Za nowe fakty i dowody przyjmuje się okoliczności nieznane wcześniej sądowi orzekającemu w sprawie, jak i stronie (zob. m.in. postanowienie SN z 24 maja 2016 r., V KO 29/16). Analiza treści wniosku nie wskazuje na żadne okoliczności, które spełniałyby powyższe warunki.

Po pierwsze, w odniesieniu do rzekomych niedostatków opinii sądowo-psychiatrycznej dotyczącej skazanego D. P. stwierdzić należało, iż sformułowane przez obrońcę argumenty są nietrafne. Kwestionowana opinia została wydana przez zespół biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii. Jej analiza wskazuje, że biegli szczegółowo zapoznali się z aktami przedmiotowej sprawy włącznie z zawartą w nich dokumentacją medyczną dotyczącą wcześniejszego leczenia D. P. oraz przeprowadzili jego badanie psychiatryczno-psychologiczne. Jak słusznie zauważył prokurator w pisemnej odpowiedzi na wniosek, biegli na każdym etapie wypracowywania opinii analizowali stan badanego, w tym także w chwili czynu przez pryzmat zdiagnozowanej u niego depresji, etapu rozwoju

choroby oraz stopnia jej remisji przez kilka lat poprzedzających popełnienie przestępstwa, badając znaczenie ujawnionego schorzenia dla przedmiotu opiniowania. Biegli stwierdzili, że „[w]ystępujące u opiniowanego zaburzenia depresyjne niewątpliwie pogarszają jego jakość życia, ale nie wpływają na procesy myślowe i decyzyjne w takim stopniu, który miałby wpływ na jego poczytalność w czasie popełnienia zarzucanych mu czynów” (k. 847). Biorąc pod uwagę również powyższy aspekt biegli wykluczyli kwestię wystąpienia *tempore criminis* jednego ze stanów wyjątkowych wpływających na poczytalność skazanego z przyczyn stwierdzonych w toku badania. W ich ocenie D. P. w czasie popełnienia owego przestępstwa „miał zachowaną zdolność rozumienia znaczenia czynów i kierowania swoim postępowaniem” (k. 848). Złożona do akt sprawy opinia biegłych jawi się jako pełna, rzetelna i spójna, a sposób jej wypracowania przez podmiot profesjonalny nie wzbudza żadnych wątpliwości co do jej fachowości i obiektywizmu. obrońca ewidentnie stara się polemizować zarówno z wnioskami opinii, jak i jej oceną dokonaną przez sądy, lecz postępowanie wznowieniowe nie stanowi właściwego forum do kwestionowania oceny dowodów.

Po drugie, informacje o aktualnym stanie zdrowia skazanego, jego obecnym leczeniu psychiatrycznym czy przyjmowanych lekach w żadnej mierze nie mogą podważyć ustaleń co do poczytalności D. P. w chwili czynu, który miał miejsce w 2017 r. Powyższe okoliczności mogą mieć znaczenie co najwyżej na gruncie postępowania wykonawczego.

Po trzecie, również oświadczenie syna skazanego nie uprawdopodobnia wadliwości skazania D. P. za zbrodnię z art. 148 § 1 k.k., w tym nie podważa wydanej w sprawie opinii sądowo-psychiatrycznej. Wynika z niego, że D. P. w związku z zaistniałą sytuacją znajdował się pod wpływem silnego wzburzenia. Jego zachowanie było odmienne w porównaniu do innych stresujących sytuacji. Miał przy tym powtarzać, że został okradziony i musi odzyskać pieniądze. Ponadto nigdy nie wspominał, że chciałby kogoś zabić (k. 9 akt SN). Powyższe okoliczności co do zasady były znane sądom orzekającym w sprawie, gdyż wynikały chociażby z depozycji samego skazanego (m.in. k. 159-161, 229). Ponadto trudno uznać, aby zeznania tej treści co w oświadczeniu S. P. z dnia 16 maja 2023 r. mogły doprowadzić do wydania orzeczenia odmiennego niż to, które jest przedmiotem

postępowania wznowieniowego. Z powyższych więc względów powoływanemu dowodowi nie można przypisać cechy „nowego” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

Po czwarte, obrońca wnosi o zaliczenie w poczet materiału dowodowego decyzji Powiatowego Lekarza Weterynarii w O. oraz zdjęcia, które miałyby uprawdopodobnić okoliczności związane z posiadanym przez skazanego nożem. Sformułowane żądania odnoszą się istotnie do dowodów, które nie były znane we wcześniejszym postępowaniu. Niemniej jednak przedłożone wraz z wnioskiem dokumenty również obrazują okoliczności ujawnione uprzednio w toku postępowania jurysdykcyjnego, bowiem sądom orzekającym w sprawie były one znane chociażby z wyjaśnień D. P. (k. 802). Nie sposób uznać, aby w jakikolwiek sposób podważały one sprawstwo skazanego, a co za tym idzie dowodziły pomyłki sądowej uzasadniającej wznowienie postępowania.

Reasumując, treść uzasadnienia wniosku jednoznacznie wskazuje, iż pomimo opisanych w nim okoliczności oraz powołanych dowodów, obrońca w rzeczywistości podjął próbę kwestionowania opinii biegłych oraz zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, na podstawie którego sądy orzekające w sprawie dokonały ustaleń faktycznych w zakresie sprawstwa przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. Starał się tym samym przedstawić własną wersję zdarzeń, zmierzając do wykazania, że przyjęta przez sądy kwalifikacja prawna była niewłaściwa. Powyższe w żadnej mierze nie mogło doprowadzić do wznowienia prawomocnego postępowania. Postępowanie wznowieniowe nie służy bowiem powtórzeniu postępowania apelacyjnego i nie jest swego rodzaju „trzecią instancją”, mającą służyć kolejnemu weryfikowaniu poprawności orzeczeń zapadłych w sądach I i II instancji (por. postanowienie SN z dnia 9 września 2024 r., II KO 57/24).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[J.J.]

[ał]

Anna Dziergawka

Paweł Kołodziejski

Stanisław Stankiewicz

